

**„ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО
ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“ ЕАД**

**ПРАВИЛНИК ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА
НА
УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
„ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

II. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

III. ГЛАВА ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Предмет
2. Наименование на универсалния пенсионния фонд
3. Учредяване и регистриране
4. Управление и представителство
5. Седалище и адрес на управление
6. Гаранции за изпълнението на задълженията

IV. ГЛАВА ВТОРА. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Условия за осигуряване
2. Заявление за участие
3. Права и задължения на осигурителните посредници
4. Възникване на осигурителното правоотношение
5. Документ за участие в универсалния пенсионен фонд
6. Прекратяване на осигуряването
7. Осигурителни вноски
8. Лихви върху сумите от осигурителни вноски
9. Данъчни облекчения

V. ГЛАВА ТРЕТА. ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

1. Условия и ред за сключване на осигурителен договор
2. Съдържание
3. Изменения и допълнения на осигурителния договор
4. Прекратяване на осигурителния договор

VI. ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

1. Общи изисквания
2. Откриване и закриване
3. Съдържание на индивидуалната партида
4. Водене на индивидуалните партиди
5. Изчисляване и обявяване стойността на един дял
6. Извлечение от индивидуалната партида

VII. ГЛАВА ПЕТА. ТАКСИ И УДРЪЖКИ

1. Такси и удръжки при управлението на средствата на универсалния пенсионен фонд
2. Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида

VIII. ГЛАВА ШЕСТА. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА

УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Основни принципи и цели при инвестирането
2. Разпределение на дохода от инвестиции
3. Оценка на активите

IX. ГЛАВА СЕДМА. МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

1. Определяне на минималната доходност
2. Гарантиране на минималната доходност
3. Резерв на универсалния пенсионен фонд
4. Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд
5. Резерв на пенсионноосигурителното дружество
6. Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество
7. Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество
8. Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност
9. Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски

X. ГЛАВА ОСМА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ

1. Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост.
2. Ред за отпускане на пенсията
3. Пенсионен договор
4. Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор
5. Срокове и разходи за отпускане и за изплащане на пенсията
6. Размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост
7. Резерв за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии
8. Актуализация и преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
9. Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост
10. Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост
11. Еднократно или разсрочено изплащане на средства
12. Договор за разсрочено изплащане
13. Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане

XI. ГЛАВА ДЕВЕТА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА НА УЧАСТИЕ И ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

1. Условия за промяна на участието
2. Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество
3. Прехвърляне на средства по индивидуалната партида в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка
4. Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд

- „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“
5. Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

XII. ГЛАВА ДЕСЕТА. ПОПЕЧИТЕЛСКИ СЪВЕТ

1. Състав, функции, права и задължения

XIII. ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

1. Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество
2. Права и задължения на осигурените лица
3. Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица
4. Права на осигурените лица и на пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсалния пенсионен фонд

XIV. ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА. ОБЯВИ И СЪОБЩЕНИЯ

XV. ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА. ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ В ПРАВИЛНИКА

XVI. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

По смисъла на този Правилник:

1. **„Осигурено лице“** е физическо лице, на чието име и в чиято индивидуална партида са внасяни или се внасят осигурителни вноски за допълнителна пенсия във фонд за допълнително пенсионно осигуряване или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при условия и по ред, определени в закон, правилника за устройството и дейността на фонда и осигурителния договор, колективно споразумение или колективен трудов договор. Осигурени лица са и лицата, за които са внасяни осигурителни вноски и които получават еднократно или разсрочено плащане от фонд за допълнително пенсионно осигуряване или от фонд за разсрочени плащания.

2. **„Осигурителен договор“** е договор, сключен между „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД и физическо лице, родено след 31.12.1959 г., което се осигурява за пенсия за осигурителен стаж и възраст, при условията и по реда на Кодекса за социално осигуряване, подало е заявление за участие, заявление за възобновяване на осигуряването или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ или е служебно разпределено.

3. **„Осигурител“** е всяко физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица, които се осигуряват в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“.

4. **„Осигурителен посредник“** е физическо лице или юридическо лице, чрез упълномощени от него физически лица, което въз основа на писмен договор, сключен с „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД има право, от негово име и за негова сметка, да сключва осигурителни договори за допълнително задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“, да посредничи при сключването на такива договори или при сключването на пенсионни договори и договори за разсрочено изплащане на средства, да приема индивидуални заявления за участие или за възобновяване на осигуряването в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“, за промяна на участие и за прехвърляне на средства в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“, както и други заявления и молби от осигурените лица, от пенсионерите и от другите правоимащи лица.

5. **„Упълномощено лице от осигурителен посредник – юридическо лице“** е физическо лице, което има право, от името и за сметка на осигурителния посредник – юридическо лице, който го е упълномощил, да извършва дейностите по т. 4.

6. **„Пенсионер“** е физическо лице, което получава допълнителна пожизнена пенсия за старост от Фонд за изплащане на пожизнени пенсии.

7. **„Допълнителна пожизнена пенсия за старост“** е пожизнено месечно плащане на пенсионер от Фонд за изплащане на пожизнени пенсии.

8. **„Технически лихвен процент“** е лихвата, която се прилага при изчисляване размера на пенсиите.

9. **„Биометрични таблици“** са статистически таблици с информация за смъртност и предстояща продължителност на живота.

10. **„Актюерски разчети“** са съвкупност от статистически методи и правила, които се прилагат за определяне на очаквания приход от бъдещи вноски и инвестиции, както и за определяне на дължимите суми за изплащане на допълнителните пожизнени пенсии за старост от Фонд за изплащане на пожизнени пенсии.

11. **„Банка – попечител“** е търговска банка, с която „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД е сключило договор за попечителски услуги и в

която, в съответствие с изискванията на Кодекса за социално осигуряване, се съхраняват всички активи на Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“.

12. „Траен носител“ е инструмент, който дава възможност на съответното лице да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, който е достъпен за бъдеща справка и за период от време, отговарящ на целите на информацията, и който позволява точното възпроизвеждане на съхранената информация.

13. „Наследници по закон“ са наследниците по закон при съответно прилагане на чл. 3, чл. 4, ал. 1 и чл. 5 – 10а от Закона за наследството.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

КСО – Кодекс за социално осигуряване

КФН – Комисия за финансов надзор

НОИ – Национален осигурителен институт

ТЕЛК – Териториална експертна лекарска комисия

НЕЛК – Национална експертна лекарска комисия

НАП – Национална агенция за приходите

ЗЕДЕУУ – Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги

ЗКФН – Закон за Комисията за финансов надзор

Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН – Наредба № 3 от 24.09.2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – Наредба № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, на стойността на нетните активи на фондовете, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, за изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания

Наредба № 19 от 08.12.2004 г. на КФН - Наредба № 19 от 8.12.2004 г. за пенсионните резерви и резервите за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии

Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН - Наредба № 33 от 19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

Заместник–председател на КФН – заместник-председателят на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Осигурителен надзор”

Наредба за попечителските съвети – Наредба за попечителските съвети на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за консултативните съвети на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Наредба за реда за избор на осигуряване – Наредба за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските на Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и за обмен на информация

Наредба за прехвърляне на пенсионни права - Наредба за прехвърляне на

пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка

Наредба № 47 от 11.07.2012 г. на КФН – Наредба № 47 от 11.07.2012 г. за изискванията към информационните системи на пенсионноосигурителните дружества

Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН – Наредба № 52 от 21.10.2016 г. за реда и начина за отчисляване на таксите по чл. 201, ал. 1, т. 2 и 3 и чл. 256, ал. 1, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване, събирани от пенсионноосигурителните дружества

Наредба № 56 от 04.01.2018 г. на КФН – Наредба № 56 от 4.01.2018 г. за минималното съдържание на инвестиционните политики на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване

Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН – Наредба № 61 от 27.09.2018 г. за изискванията към рекламните и писмените информационни материали и страниците в интернет на пенсионноосигурителните дружества

Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН - Наредба № 69 от 15.06.2021 г. за техническите лихвени проценти по чл. 169, ал. 1, т. 3 и ал. 8, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване и формулите за изчисляване на допълнителните пожизнени пенсии за старост

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този Правилник урежда организацията и дейността по допълнителното задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве”, наричан по-нататък универсалния пенсионен фонд или Фондът.

(2) Организацията и дейността на универсалния пенсионен фонд се извършват в съответствие с разпоредбите на КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(3) При определяне на първата допълнителна пожизнена пенсия за старост, с решение на Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество, се създава Фонд за изплащане на пожизнени пенсии, който подлежи на вписване в регистъра на КФН.

(4) При определяне на първото разсрочено плащане по 167а, ал. 1 от КСО, с решение на Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество, се създава Фонд за разсрочени плащания, който подлежи на вписване в регистъра на КФН.

(5) Формирането, поддържането, изчисляването на изискуемия размер на средствата и превишението, допълването и освобождаването на средства от фондовете по ал. 3 и 4 се регламентират в Правила на фонд за изплащане на пожизнени пенсии „ДаллБогг: Живот и Здраве” и съответно Правила на фонд за разсрочени плащания „ДаллБогг: Живот и Здраве”.

Наименование на универсалния пенсионен фонд

Чл. 2. (1) Наименованието на универсалния пенсионен фонд е Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве”.

(2) Наименованието на универсалния пенсионен фонд може да се изписва на кирилица и на латиница (en. Universal pension fund DallBogg: Life and Health).

Учредяване и регистриране

Чл. 3. (1) Универсалният пенсионен фонд е учреден от „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, наричано по-нататък пенсионноосигурителното дружество, с Решение на едноличния собственик на капитала на дружеството от 21.06.2021 г.

(2) Фондът се счита за учреден от деня на вписването му в съда.

(3) Дружеството представлява Фонда при взаимоотношенията си с трети лица.

(4) Фондът се създава за неопределен срок.

(5) Фондът не може да се преобразува в търговско дружество, сдружение с нестопанска цел или кооперация, както и да се разделя или да отделя от себе си друг пенсионен фонд.

(6) Фондът може да се влива или слива с универсален пенсионен фонд, учреден и управляван от друго лицензирано пенсионноосигурително дружество, при условие, че се запазват правата на осигурените лица и техните наследници и при спазване на разпоредбите на КСО.

(7) Фондът не може да се прекратява, освен в случаите предвидени в КСО.

(8) При вливане или сливане на Фонда с пенсионен фонд, учреден и управляван от друго лицензирано пенсионноосигурително дружество, приемащият или новообразуваният фонд е правопреемник на Фонда.

(9) В случай, че „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД не се преобразува, Фондът може да се преобразува единствено чрез вливане в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество при наличие на предварително разрешение на Комисията за защита на конкуренцията и Комисията за финансов надзор.

Управление и представителство

Чл. 4. Универсалният пенсионен фонд се управлява и се представлява при взаимоотношенията си с трети лица от пенсионноосигурителното дружество.

Седалище и адрес на управление

Чл. 5. Седалището на пенсионноосигурителното дружество и на универсалния пенсионен фонд е гр. София, а адресът на управление е гр. София, район „Изгрев“, бул. „Г. М. Димитров“ № 1.

Гаранции за изпълнението на задълженията

Чл. 6. Изпълнението на задълженията към осигурените лица в универсалния пенсионен фонд, които произтичат от закона, този Правилник и осигурителните договори, е гарантирано с активите на пенсионноосигурителното дружество.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

Условия за осигуряване

Чл. 7. (1) В универсалния пенсионен фонд могат да се осигуряват лица, родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване, при условията и по реда на КСО, с изключение на лицата, осигуряващи се по реда на чл. 4б от КСО, само във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, и служителите в Държавна агенция "Разузнаване", Служба "Военно разузнаване" на Министерството на отбраната и Държавна агенция "Национална сигурност".

(2) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва в съответствие с разпоредбите на КСО, на подзаконовите актове за неговото прилагане, този Правилник и с условията на осигурителния договор.

Заявление за участие

Чл. 8. (1) Лице, за което първоначално е възникнало задължение за осигуряване в универсален пенсионен фонд подава до пенсионноосигурителното дружество, в срок до три месеца от възникване на задължението му за осигуряване, заявление по образец съгласно Приложение № 1 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(2) Когато заявлението за участие се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за участие се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(3) Заявлението за участие се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез негов осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението за участие и му предоставя актуална писмена информация по образец, съгласно Приложение № 3 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(4) Когато заявлението за участие се подава чрез осигурителен посредник, той задължително представя на лицето документ по чл. 123г, ал. 12 от КСО, с който се легитимира при упражняване на дейността по приемане на заявления за участие и сключване на осигурителни договори от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

(5) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за участие на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на заявленията за участие в универсалния пенсионен фонд, който пенсионноосигурителното дружество е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 4 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(6) Лицето, което приема заявлението за участие, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за пенсионноосигурителното дружество данни.

(7) Когато заявлението за участие е подадено на хартиен носител, служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало. Първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество, а третият се изпраща до 20-то число на текущия месец на НАП.

(8) Когато заявлението за участие е подадено като електронен документ, електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето, на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в пенсионноосигурителното дружество, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден, а до 20-то число на текущия месец се изпраща и на НАП.

(9) След получаването от НАП по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН на информация за невалидните заявления за участие и за тези с констатирани грешки, пенсионноосигурителното дружество, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок от получаването на заявленията от НАП, уведомява лицата:

1. чиито заявления са невалидни;
2. с върнати заявления, поради констатирани грешки и им разяснява начина за отстраняване на грешките.

Права и задължения на осигурителните посредници

Чл. 9. (1) Пенсионноосигурителното дружество може да сключва договори с осигурителни посредници – физически или юридически лица.

(2) Осигурителният посредник и пенсионноосигурителното дружество не могат да сключат договор, когато посредникът вече има сключен договор с друго пенсионноосигурително дружество.

(3) Осигурителните посредници – физически лица, не могат да упълномощават други лица за осъществяваната от тях дейност по осигурително посредничество.

(4) Осигурителният посредник – юридическо лице, не може да упълномощава лице,

което е упълномощено от друг осигурителен посредник – юридическо лице, за същата дейност.

(5) Работодателят не може да е осигурителен посредник на пенсионноосигурителното дружество по отношение на своите работници и служители.

(6) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, имат право, от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество:

1. да сключват осигурителни договори;
2. да посредничат при сключването на осигурителни и пенсионни договори, и договори за разсрочено изплащане на средства;
3. да приемат индивидуални заявления за:
  - а) участие в универсалния пенсионен фонд;
  - б) възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд;
  - в) промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.
4. да приемат други заявления и молби от осигурените лица и от другите правоимащи лица.

(7) Конкретните дейности по ал. 6, които има право да извършва съответният осигурителен посредник, се определят в сключения между него и пенсионноосигурителното дружество договор за посредническа дейност.

(8) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, нямат право да събират осигурителни вноски и да извършват плащания на осигурени лица и на други правоимащи лица.

(9) Осигурителните посредници – физически и юридически лица, както и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, се вписват, от заместник-председателя на КФН, в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 14 от ЗКФН.

(10) При осъществяване на дейността си осигурителният посредник – физическо лице, и лицето, упълномощено от осигурителен посредник – юридическо лице, трябва да:

1. се легитимира с документа по ал. 11 и да предостави на съответното лице данни за контакт;
2. спазва принципа за свобода на избор на универсален пенсионен фонд;
3. оказва съдействие на лицето, подаващо заявление за участие в универсалния пенсионен фонд или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, и да следи да не се допусне увреждане на интересите му;
4. разяснява на лицата, добросъвестно и с дължимата грижа, правата и задълженията им по осигурителните договори, да им предоставя вярна и точна информация за пенсионноосигурителното дружество и за универсалния пенсионен фонд, и да не дава обещания или да прави предположения относно бъдещата доходност от инвестиране на средствата на универсалния пенсионен фонд;
5. опазва личните данни на осигурените лица, като не използва получената информация за цели, които не са свързани с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по договора за осигурително посредничество;
6. опазва търговската тайна и търговския престиж на пенсионноосигурителното дружество и да не предоставя неверни, непълни или подвеждащи сведения за други пенсионноосигурителни дружества.

(11) Пенсионноосигурителното дружество снабдява всеки осигурителен посредник, съответно лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, с документ, който ги легитимира при упражняване на дейността им, чийто образец се утвърждава от заместник-председателя на КФН.

(12) Осигурителните посредници и упълномощените от тях лица не могат да предоставят на трети лица, информацията, с която разполагат за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон.

(13) Пенсионноосигурителното дружество отговаря пред осигурените лица и пред техните наследници, за действията на осигурителните посредници и на упълномощените от тях лица, във връзка с дейността по допълнително пенсионно осигуряване, като за свои действия.

Възникване на осигурителното правоотношение

Чл. 10. (1) Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество възниква от:

1. датата на сключването на първия осигурителен договор с лице, подало заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. датата на служебното разпределение на лице в универсалния пенсионен фонд;
3. датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при промяна на участието му;
4. първо число на месеца, следващ месеца, в който лице е избрало да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, след промяната му по чл. 4б от КСО.

(2) Служебното разпределение на лицата в универсалния пенсионен фонд се извършва по начин и ред, определени от НАП и КФН.

Документ за участие в универсалния пенсионен фонд

Чл. 11. (1) Пенсионноосигурителното дружество издава на осигуреното лице документ, с който удостоверява участието му в универсалния пенсионен фонд.

(2) Образецът на документа по предходната алинея се утвърждава от представляващите пенсионноосигурителното дружество.

Прекратяване на осигуряването

Чл. 12. (1) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се прекратява при всеки един от следните случаи:

1. при смърт на осигуреното лице;
2. при сключване на пенсионен договор;
3. при еднократно плащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице;
4. при сключване на договор за разсрочено изплащане при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
5. при еднократно или разсрочено плащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на лицата по чл. 127, ал. 6 и 7 от КСО;
6. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към съответния фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участие;
7. при направен избор за промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

(2) Конкретната дата на прекратяване на осигуряването за всеки един от случаите по

ал. 1, се определя както следва:

1. по ал. 1, т. 1 – датата на смъртта;
2. по ал. 1, т. 2 – от датата на сключване на пенсионния договор;
3. по ал. 1, т. 3 и 4 – от датата на еднократното изплащане или от датата на сключване на договора за разсрочено изплащане;
4. по ал.1, т. 5 – от датата на еднократното изплащане или от датата на последното плащане при разсрочено получаване на натрупаните средства;
5. по ал. 1, т. 6 – от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в който лицето желае да премине;
5. по ал. 1, т. 7 – от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

Осигурителни вноски

Чл. 13. (1) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва с парични осигурителни вноски, чийто размер е 5 на сто.

(2) Осигурителните вноски по ал. 1 се превеждат от осигурителите по съответната сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на компетентната териториална дирекция на НАП.

(3) Осигурителните вноски по ал. 2 се превеждат в специализирана сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на НАП, която, в срок до 30 дни от датата на постъпването им, ги превежда по сметка на универсалния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество.

(4) Пенсионноосигурителното дружество носи отговорност пред осигурените лица само за реално преведените от НАП и постъпили в сметката на универсалния пенсионен фонд суми от осигурителните вноски.

(5) Вноските за универсалния пенсионен фонд се разпределят между осигурителите и осигурените лица, както следва:

1. за сметка на осигуреното лице – 2,2 на сто;
2. за сметка на осигурителя – 2,8 на сто.

(6) Самоосигурените лица и лицата по чл. 4а, ал. 1 от КСО се осигуряват в универсалния пенсионен фонд изцяло за своя сметка.

(7) Осигурителните вноски за универсалния пенсионен фонд се внасят върху доходите, за които се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, с изключение на чл. 9, ал. 6 и 7 от КСО.

Лихви върху сумите от осигурителни вноски

Чл. 14. (1) Лихвите, преведени от НАП върху сумите от осигурителни вноски се разпределят по индивидуалните партии на осигурените лица, както следва:

1. лихвата от банкови депозити на средствата от осигурителни вноски, които поради липса, недостатъчна или погрешна информация в Персоналния регистър за осигурените лица, не са преведени от НАП в законоустановения срок – пропорционално на преведените за осигуреното лице вноски през периода, за който се отнася лихвата;
2. лихвата по актове за начет, съставени от контролните органи на НАП за невнесени вноски за универсалния пенсионен фонд – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася;
3. лихвата за неоснователно забавяне на преводите от НАП на сумите от осигурителни вноски – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася.

(2) Разпределените по индивидуалната партия суми от лихви по ал. 1 се отразяват като постъпление, с което се увеличава броя на дяловете по партията.

Данъчни облекчения

Чл. 15. (1) Приходите на универсалния пенсионен фонд не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) Приходите от инвестиране на активите на универсалния пенсионен фонд, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(4) Вноските на работодателите за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд се признават за разход за дейността по Закона за корпоративното подоходно облагане.

(5) Сумите, получени от универсалния пенсионен фонд не подлежат на облагане по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

ГЛАВА ТРЕТА

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

Условия и ред за сключване на осигурителен договор

Чл. 16. (1) Осигурителен договор се сключва между пенсионноосигурителното дружество и лице, което е:

1. подало индивидуално заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. служебно разпределено;
3. подало заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партия от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд;
4. подало заявление за възобновяване на осигуряването си в универсалния пенсионен фонд след промяната му по чл. 46 от КСО.

(2) Сключването на осигурителния договор се извършва:

1. едновременно с подаването на индивидуалното заявление за участие;
2. едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването.

(3) Осигурителен договор с лица, които са служебно разпределени, се сключва при изявено желание от тяхна страна.

(4) Сключването на осигурителния договор с лицата, подали заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партия от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд се извършва едновременно с подаване на заявлението в сроковете, по реда и начина, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета.

(5) Договорът влиза в сила:

1. от датата на сключването му по ал. 2, т. 1;
2. от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването;
3. от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в случаите по ал. 4.

(6) Осигурителният договор урежда отношенията между пенсионноосигурителното дружество и осигуреното лице при и по повод на допълнителното задължително пенсионно

осигуряване в универсалния пенсионен фонд.

Съдържание

Чл. 17. Договорът за осигуряване в универсалния пенсионен фонд е безсрочен, като се съставя и подписва в два екземпляра – по един за всяка от страните и задължително съдържа:

1. номер, датата на неговото сключване и условията за влизането му в сила;
2. данни за страните по договора:
  - а) имената на осигуреното лице по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
  - б) наименованието, седалището, адреса на управление, пенсионната лицензия и търговската регистрация на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието, съдебната регистрация и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд;
4. датата и входящия номер на заявлението за участие, за промяна на участието или за възобновяване на осигуряването, съответно номера и датата на протокола за служебно разпределение;
5. предмета и обхвата на осигуряването;
6. размера на осигурителната вноска;
7. размера на таксите и удържките;
8. правата и задълженията на страните по договора и на наследниците на осигуреното лице;
9. реда и начина за получаване на информация;
10. условията, реда и начина за изменения, допълнения и прекратяване на договора;
11. имената по документ за самоличност и служебния номер в пенсионноосигурителното дружество на осигурителния посредник, съответно на упълномощеното лице от осигурителен посредник – юридическо лице, в случаите, когато договорът се сключва с посредничеството му.

Изменения и допълнения на осигурителния договор

Чл. 18. (1) Изменения и допълнения на осигурителния договор се правят с писмено допълнително споразумение, подписано от страните.

(2) Влезлите в сила промени на нормативни актове след сключването на осигурителния договор, с които се създават императивни разпоредби относно неговото съдържание, както и изменения и допълнения на Правилника, за които е извършено уведомяване по реда на чл. 65, ал. 2, стават част от съдържанието на договора, без да е необходимо подписването на допълнително споразумение към него.

Прекратяване на осигурителния договор

Чл. 19. (1) Осигурителният договор не може да бъде прекратяван едностранно от пенсионноосигурителното дружество.

(2) Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

1. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд към съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и на Глава девета;

2. при смърт на осигуреното лице;
3. при сключване на пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане на средства при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
4. при еднократно изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, включително след допълване при необходимост на индивидуалната партида до сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски;
5. при промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

(3) Конкретната дата на прекратяване на осигурителния договор по ал. 2 се определя както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 осигурителният договор се прекратява от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участието, по реда, начина и в сроковете, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 осигурителният договор се прекратява от датата на смъртта;
3. в случаите по ал. 2, т. 3 осигурителният договор се прекратява от датата на сключване на пенсионния договор или на договора за разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
4. в случаите по ал. 2, т. 4 осигурителният договор се прекратява от датата на еднократното изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
5. в случаите по ал. 2, т. 5 осигурителният договор се прекратява от първо число на месеца, следващ месеца, в който лицето е избрало да се осигурява само във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

Общи изисквания

Чл. 20. (1) По индивидуалната партида на всяко осигурено лице в универсалния пенсионен фонд се записват и натрупват, към датата на постъпването им по сметката на фонда:

1. вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд и внесените суми от лихви върху тях;
2. средствата, прехвърлени от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество;
3. средствата, преведени от Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система.

(2) Всяко осигурено лице има само една индивидуална партида в универсалния пенсионен фонд.

(3) В индивидуалната партида се правят записи за направените вноски и другите постъпили в нея средства, за изплатените и прехвърлените суми, както и за събраните такси и удръжки.

(4) Не се допуска преразпределяне на средства и на дялове между индивидуалните партии.

(5) Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не

подлежат на принудително изпълнение.

Откриване и закриване

Чл. 21. (1) Индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд се открива към датата на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 10, ал. 1.

(2) Индивидуалната партида се закрива при:

1. прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Глава девета;
2. изчерпване на средствата по индивидуалната партида, поради:
  - а) прехвърляне на средствата по индивидуалната партида или на допълнените средства до брутния размер на осигурителните вноски, преведени от НАП и НОИ, във фонд за извършване на плащания поради придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
  - б) придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, когато средствата се изплащат еднократно на осигуреното лице или разсрочено чрез прехвърлянето им във фонда за разсрочени плащания;
  - в) еднократното или разсроченото им изплащане на наследници на осигурено лице или на пенсионер;
  - г) прехвърлянето им във фонд за изплащане на пожизнени пенсии, когато осигуреното лице няма наследници по закон, а когато такъв фонд не е създаден, средствата се прехвърлят в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии;
3. получена от НАП информация за подадено заявление по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

(3) Конкретната дата, на която се закрива индивидуалната партида по ал. 2 е както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на превеждането на средствата по индивидуалната партида по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 – от датата на:
  - а) датата на сключване на пенсионния договор;
  - б) еднократното плащане на средствата на осигуреното лице, на неговите наследници или на наследниците на пенсионер;
  - в) последното плащане, при разсрочено изплащане на средствата на осигуреното лице или на неговите наследници, или договора за разсрочено изплащане при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
  - г) прехвърлянето на средствата във фонд за изплащане на пожизнени пенсии, когато осигуреното лице няма наследници по закон, а когато такъв фонд не е създаден – при прехвърлянето на средствата в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии;
3. в случаите по ал. 2, т. 3 – на първо число, съответно, на първия работен ден от месеца, следващ месеца на подаване на заявлението по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

(4) Спирането на превеждането на осигурителните вноски не води до закриване на индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд.

Съдържание на индивидуалната партида

Чл. 22. (1) Индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен

фонд задължително съдържа информация за:

1. личните данни на осигуреното лице – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
2. номера и датата на осигурителния договор, съответно номера и датата на протокола за служебното разпределение;
3. размера на всяка постъпила осигурителна вноска, броя дялове съответстващи на вноската, след приспадане на удържаната такса и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, дата на постъпване на вноската, месеца за който се отнася и удържаната такса от нея;
4. размера на прехвърлените средства от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на постъпване на средствата и универсалния пенсионен фонд, от който са прехвърлени;
5. размера на прехвърлените средства от Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на постъпване на средствата;
6. размера на прехвърлените средства в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата и универсалния пенсионен фонд, в който са прехвърлени;
7. размера на преведените средства по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата;
8. размера на прехвърлените средства във фонд за изплащане на пожизнени пенсии, а когато такъв фонд не е създаден в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на превеждане на средствата;
9. еднократно изплатените средства – дата на изплащане, размер и брой дялове, съответстващи на изплатените средства, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;
10. всяко периодично плащане – дата на плащането, размер и брой дялове, съответстващи на извършеното плащане, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;
11. общият брой на натрупаните дялове.

(2) При отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост от универсалния пенсионен фонд, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номер и дата на разпореждането за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост;
2. номера и датата на сключения пенсионен договор;
3. размера на отпуснатата пенсия, датата от която се отпуска пенсията и техническия лихвен процент към датата на отпускане на пенсията;

(3) При еднократно или разсрочено изплащане на осигурено лице или на наследници на осигурено лице, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номер и дата на разпореждането за еднократното, съответно за разсроченото изплащане;
  2. личните данни на лицето, за което се отнася еднократното, съответно разсроченото изплащане – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
  3. размера на еднократното плащане, съответно размера, периода и броя на плащанията – при разсроченото изплащане;
  4. номера и датата на сключения договор за разсрочено изплащане.
- (4) Когато лице, за което е подадено уведомление до НАП, че е сключило пенсионен договор, договор за разсрочено изплащане или еднократно изплащане на средствата при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, започне или продължава да упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване в универсален пенсионен фонд, пенсионноосигурителното дружество, което е сключило пенсионен договор и договор за разсрочено изплащане на средствата, разкрива на лицето нова индивидуална партида във фонда, в който е осигурявано, с постъпването на първата осигурителна вноска след сключването на съответния договор. Индивидуалната партида съдържа информацията по ал. 1 без т. 4 – 7.
- (5) Със заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество в индивидуалните партии може да се включва и друга информация, извън посочената в ал. 1 – 4.

Водене на индивидуалните партии

- Чл. 23. (1) Индивидуалната партида се води в лева и в дялове.
- (2) Броят дялове и стойността на един дял се водят по индивидуалната партида с точност до петия знак след десетичната точка.
- (3) Записите по индивидуалните партии на осигурени лица и на пенсионери в универсалния пенсионен фонд се извършват от служители, определени с писмена заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество.
- (4) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила по индивидуалната партида нетна вноска или прехвърлена сума, с изключение на сумата по ал. 5 се изчисляват, като нетният размер на вноската или прехвърлената сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им. С така определения брой дялове и части от дялове се увеличава броя на дяловете по индивидуалната партида.
- (5) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила сума за допълване на индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд до brutния размер на преведените осигурителни вноски, се изчисляват, като размерът на прехвърлените средства от резерва за гарантиране на brutните вноски се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на прехвърлянето.
- (6) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяко плащане от индивидуалната партида по банков път или на всяко прехвърляне на средства в друг съответен фонд, съответно фонд за извършване на плащания, се определя, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изтеглянето, плащането или прехвърлянето. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броя на дяловете по индивидуалната партида.
- (7) При еднократно изплащане на средства от индивидуалната партида, броят на дяловете и части от дялове, съответстващи на извършеното плащане, се определя към момента на издаване на разпореждането за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на издаване на

разпореждането за изплащане. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броя на дяловете по индивидуалната партия.

(8) При разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партия, броят на дяловете и части от дялове, с които се намалява броят дялове по индивидуалната партия, се определя:

1. за първото плащане – към момента на сключване на договора за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на сключване на договора за изплащане;
2. за всяко следващо плащане – към първия работен ден на месеца, през който то е дължимо, като сумата на плащането се раздели на стойността на един дял, валидна за последния работен ден на предходния месец.

(9) Постъпилите в универсалния пенсионен фонд неперсонифицирани суми от вноски на осигурени лица до момента на тяхната персонификация се отчитат в отделна партия в стойност и в брой дялове, определени, като стойността на постъпилата сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването.

(10) След персонифициране, средствата по ал. 9 се разпределят по индивидуалните партии на лицата, за които се отнасят, като:

1. дължимите такси по чл. 26, ал. 1, т. 1 се удържат в деня на разпределянето на средствата по съответните индивидуални партии, като броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват се определят като сумата от дължимите такси се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването на средствата в партията по ал. 9. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, в деня на начисляването на таксите по сметката на пенсионноосигурителното дружество;
2. по съответните индивидуални партии се записва нетният размер на средствата и броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват, който се изчислява, като нетният размер на постъпилите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им в партията по ал. 9.

Изчисляване и обявяване стойността на един дял

Чл. 24. (1) Стойността на един дял се изчислява за всеки работен ден и е валидна само за този ден.

(2) Стойността на един дял по ал. 1 се изчислява, като стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към края на предходния работен ден се раздели на общия брой на дяловете на фонда към края на същия ден.

(3) Стойността на един дял се определя с точност до петия знак след десетичната точка.

(4) Общият брой на дяловете на универсалния пенсионен фонд е равен на сумата от дяловете, записани по индивидуалните партии, по партията на резерва по чл. 34, ал. 1 и по партията по чл. 23, ал. 8.

(5) Допуснатата грешка при определяне на нетната стойност на активите на универсалния пенсионен фонд, в резултат на която е завишена или занижена стойността на един дял на фонда с над 0,05 на сто, следва да се отстрани от пенсионноосигурителното дружество не по-късно от три работни дни от датата на установяването ѝ от дружеството, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(6) Допуснатата грешка по ал. 5, открита от пенсионноосигурителното дружество, се установява от него с констативен протокол и съответните документи, в зависимост от естеството на грешката в деня на откриването ѝ. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството. В деня на установяване на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното

дружество уведомява КФН, като прилага копия от протокола и документите по изречение първо.

(7) Допуснатата грешка по ал. 5, констатирана в резултат на прилагане на мярка по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО, задължаваща пенсионноосигурителното дружество да извърши корекция в оценката на актив или пасив на универсалния пенсионен фонд, се установява от пенсионноосигурителното дружество с констативен протокол до края на работния ден, следващ деня на получаването на решението на КФН. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството, и се представя в КФН в деня на съставянето му.

(8) В случай на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество е длъжно, за своя сметка, да възстанови на универсалния пенсионен фонд, съответно на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, разликата между всички дължими средства, изчислени по коригираната стойност на един дял, и изплатените средства, в десетдневен срок от установяването ѝ по реда на ал. 6, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(9) Коригирането на допуснати грешки по ал. 5 се извършва съобразно приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН.

(10) Допуснатата грешка се обявява от пенсионноосигурителното дружество при съответното прилагане на ал. 13 и 14 в деня на отстраняването ѝ по реда на ал. 5, като задължително се посочват датата, на която е извършена грешката, стойността на един дял преди корекцията и стойността на един дял след направената корекция, за всички дни, за които е изчислена нова стойност на дела.

(11) В случаите, когато при допуснатата грешка по ал. 5 трябва да бъдат възстановени суми на осигурени лица, пенсионери или техни наследници, пенсионноосигурителното дружество уведомява, след извършване на корекцията, заинтересованите лица за реда и начина, по който могат да получат дължимите средства.

(12) В деня на отстраняване на грешката пенсионноосигурителното дружество представя в КФН:

1. в случаите по т. I от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН - данните по ал. 10, както и всички коригирани справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ;
2. в случаите по т. II от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН - данните по ал. 10 за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ и справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за деня на отстраняване на грешката, придружени с допълнителна информация за размера на отразените корекции по съответните позиции в справките.

(13) Стойността на един дял за текущия ден се обявява от пенсионноосигурителното дружество до 18 ч. на всеки работен ден в неговите офиси и в електронната му страница.

(14) Стойността на един дял, валидна за последния работен ден на всеки месец, се обявява в централен ежедневник на третия работен ден на следващия месец. Централният ежедневник се обявява в офисите на пенсионноосигурителното дружество и в неговата електронна страница.

Извлечение от индивидуалната партида

Чл. 25. (1) Пенсионноосигурителното дружество до 31 май на всяка календарна година предоставя безплатно на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд годишно извлечение от индивидуалната им партида с данни до 31 декември на предходната година, по образец, утвърден с Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН.

(2) Освен в случая по ал. 1 извлечение от индивидуалната партида се предоставя безплатно при:

1. поискване от осигуреното лице – в 30- дневен срок от датата на постъпване на писменото искане в пенсионноосигурителното дружество;
2. прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, с данни за периода от началото на текущата година до деня, предхождащ този, през който е извършено прехвърлянето – в срок от седем работни дни от датата на превеждането на средствата по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало, по реда на чл. 8, ал. 6 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН;
3. превеждане на средствата от индивидуалната партида по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, в едноседмичен срок от датата на превода.

(3) Извлечението от индивидуалната партида по:

1. ал. 1 и по ал. 2, т. 1 се:
  - а) изпраща на хартиен носител, на постоянния адрес на осигуреното лице;
  - б) предоставя по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страницата на пенсионноосигурителното дружество.
2. ал. 2, т. 2 се изпраща по пощата, с писмо с обратна разписка или по електронна поща, подписано с квалифициран електронен подпис от пенсионноосигурителното дружество, в зависимост от избора на осигуреното лице в подаденото от него заявление за промяна на участието му и на посочения в заявлението електронен адрес;
3. ал. 2, т. 3 се изпраща чрез лицензиран пощенски оператор, с обратна разписка.

(4) Осигуреното лице избира начина на получаване на извлечението си по:

1. ал. 3, т. 1 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпращано, в осигурителния договор;
2. ал. 3, т. 2 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпратено в подаденото от него заявление за промяна на участието му.

(5) Когато осигуреното лице не е направило избор по реда на ал. 4, т. 1 извлечението му се изпраща на хартиен носител, на неговия постоянен адрес.

(6) Осигуреното лице може да промени начина на получаване на извлечението си по ал. 5 или направения избор по ал. 4, т. 1 с документ, по утвърден образец на пенсионноосигурителното дружество, който се подава на хартиен носител или чрез неговата интернет страница.

ГЛАВА ПЕТА

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Такси и удържки при управлението на средствата на универсалния пенсионен фонд

Чл. 26. (1) Таксите и удържките в полза на пенсионноосигурителното дружество са както следва:

1. удържка от всяка осигурителна вноска при постъпването ѝ в универсалния пенсионен фонд в размер на 3.75 на сто.
2. инвестиционна такса, изчислена върху стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд, в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество, в размер на 0.75 на сто годишно.

(2) Таксата по ал. 1, т. 1 не се удържа върху прехвърлени средства от универсален

пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(3) Таксата по ал. 1, т. 2 се изчислява и начислява в полза на пенсионноосигурителното дружество по ред и начин, определени в Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН.

(4) Дължимата сума по ал. 3 се утвърждава всеки месец със заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество и се превежда по негова сметка от паричните средства на универсалния пенсионен фонд до 5-тия работен ден на месеца, следващ отчетния месец.

Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида

Чл. 27. Пенсионноосигурителното дружество събира допълнителна такса в размер на 10 лв. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2 и чл. 343е от КСО. Таксата се заплаща от осигуреното лице.

ГЛАВА ШЕСТА

ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

Основни принципи и цели при инвестирането

Чл. 28. (1) Средствата на универсалния пенсионен фонд се инвестират от пенсионноосигурителното дружество в съответствие с дългосрочните интереси на осигурените лица и пенсионерите, и при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация.

(2) Активите на фонда се инвестират по начин и ред, определен в чл. 176, ал.1, 3 и 4 от КСО.

(3) Дружеството не може да получава, както и да предоставя, заеми от името и за сметка на фонда или да бъде гарант на трети лица с активите на фонда. Пенсионноосигурителното дружество може да ползва заеми на обща стойност до 10 на сто от изискуемия размер по чл. 121в, ал. 6 от КСО за срок не по-дълъг от 6 месеца за осигуряване на ликвидни средства за покритие на резервите по чл. 192, ал. 2 и чл. 213, ал. 2 от КСО.

(4) Дружеството приема инвестиционна политика на Фонда с минимално съдържание, определено с Наредба № 56 от 04.01.2018 г. на КФН.

(5) Дружеството преразглежда инвестиционната политика всяка година, както и незабавно след всяка съществена промяна в пазарните и в други относими условия.

(6) Основната цел при инвестиране на средствата на Фонда, както в средносрочен план (до 3 години) така и в по-дългосрочен план (над 5 години) е запазване и реалното нарастване на стойността на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените във Фонда лица чрез поемането на умерено високо ниво на риск.

(7) Дружеството е длъжно всяко тримесечие, до 10-очисло на следващия го месец, да публикува на своята страница в Интернет информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на финансови инструменти за Фонда. Информацията се изготвя по данни към края на предходното тримесечие.

Чл. 29. (1) С Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН се определят изискванията относно:

1. формата и съдържанието на информацията по чл. 28, ал. 7;

2. определянето и публичното оповестяване от Дружеството на постигнатата доходност и равнището на инвестиционния риск при управлението на Фонда;

3. приложимия метод за изчисляване на постигнатата реална доходност по индивидуалните партии на осигурените лица;

4. изискванията към рекламните и писмените информационни материали на пенсионноосигурителното дружество;

5. изискванията към интернет страницата на пенсионноосигурителното дружество.

(2) Пенсионноосигурителното дружество уведомява осигурените лица за направените изменения и допълнения в инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, чрез съобщения в два централни всекидневника и в публикува на своята интернет страница, в 7-дневен срок от промяната.

Разпределение на дохода от инвестиции

Чл. 30. Разпределението на дохода от инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд по индивидуалните партии на осигурените лица и на пенсионерите, по партията на неперсонифицираните суми по чл. 23, ал. 9 и по партията на резерва по чл. 34 се извършва всеки работен ден, едновременно с оценката на неговите активи и пасиви, като доходът се включва в стойността на дяла за съответния ден.

Оценка на активите

Чл. 31. (1) Оценката на активите и пасивите на универсалния пенсионен фонд се извършва от пенсионноосигурителното дружество, към края на всеки работен ден, в съответствие с изискванията на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН и по реда и начина, определени в приетите, от Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество, „Правила за оценка на активите и пасивите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД и на управляваните от него фондове“. Ежедневно се изчислява стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, който се публикува на електронната страница на пенсионноосигурителното дружество и на страницата на КФН в Интернет.

(2) Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се предоставят на осигуреното лице при изявено желание от негова страна.

ГЛАВА СЕДМА

МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

Определяне на минималната доходност

Чл. 32. (1) При управлението на активите на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество, в съответствие с изискванията на КСО, се задължава да постига минимална доходност.

(2) Минималната доходност се определя от КФН към края на всяко тримесечие, в процент, на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички универсални пенсионни фондове за предходния 24-месечен период.

(3) Минималната доходност, която трябва да бъде постигната, е равна на по-малкото от двете числа – 60 на сто от средната постигната доходност от всички универсални пенсионни фондове или 3 процентни пункта по-малка от средната.

(4) Минималната доходност се обявява от КФН до края на всеки месец, следващ

отчетното тримесечие.

Гарантиране на минималната доходност

Чл. 33. (1) При постигане на доходност от управлението на активи на универсалния пенсионен фонд, по-ниска от обявената, за съответния период, по реда на чл. 32, ал. 4, минимална доходност, пенсионноосигурителното дружество покрива разликата в 10-дневен срок от обявяването.

(2) За гарантиране на минималната доходност се създават резерви в универсалния пенсионен фонд и в пенсионноосигурителното дружество.

Резерв на универсалния пенсионен фонд

Чл. 34. (1) Когато постигнатата доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-висока с над 40 на сто от постигнатата средна доходност за всички универсални пенсионни фондове или я превишава с 3 процентни пункта – което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят в резерва на универсалния пенсионен фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от нетните активи на фонда.

(2) Средствата в резерва по ал. 1 са част от нетните активи на универсалния пенсионен фонд и се записват и натрупват в отделна партида, която се води в лева и в дялове.

(3) Прехвърлянето на средства в резерва се извършва от пенсионноосигурителното дружество в първия работен ден, следващ деня на обявяване на минималната доходност по реда на чл. 32, ал. 4.

(4) Размерът на средствата в лева, които се прехвърлят в резерва, се определя като броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, към последния работен ден на 24-месечния период, се умножи по разликата между стойността на един дял към последния работен ден на същия период и стойността на един дял към същия период, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

(5) При прехвърлянето на средства в резерва се увеличава броят на дяловете в партидата на резерва и се намалява стойността на един дял.

(6) Намалената стойност на един дял се определя като отношение на стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към датата на заделяне на резерва и броя дялове в него след заделянето на резерва и е валидна за деня, в който се прехвърлят средствата от универсалния пенсионен фонд към резерва.

(7) Броят на дяловете, които се записват в партидата на резерва, се определя, като размерът на средствата в лева, изчислен по реда на ал. 4, се раздели на стойността на един дял, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд

Чл. 35. (1) Когато постигнатата доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-ниска от гарантираната минимална доходност по чл. 32, разликата се покрива със средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд. Ако тези средства са недостатъчни, пенсионноосигурителното дружество покрива недостига със средства от резерва по чл. 36.

(2) Размерът на средствата, необходим за покриване на разликата до минималната доходност се определя като произведение от:

1. броя на дяловете в универсалния пенсионен фонд към края на работния ден, предхождащ последния работен ден на 24-месечния период и

2. разликата между стойността на един дял, при която се достига минималната доходност и стойността на един дял за последния работен ден на 24-месечния период.

(3) Покриването на разликата до минималната доходност със средства от резерва на универсалния пенсионен фонд се извършва чрез намаляване на броя на дяловете в резерва и увеличаване на стойността на един дял.

(4) Броят на дяловете, с които се намалява партидата на резерва, се определя като отношение на размера на средствата за покриване на недостига до минималната доходност към стойността на един дял, при която тя се достига.

Резерв на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 36. (1) Пенсионноосигурителното дружество формира със собствени средства резерв за гарантиране на минималната доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд.

(2) Когато постигнатата доходност от универсалния пенсионен фонд е с над 40 на сто по-висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв към универсалния фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от стойността на нетните активи на фонда.

(3) Резервът се преизчислява към края на всеки месец, като размерът му не може да е по-малък от 0,5 на сто и по-голям от 1,5 на сто от стойността на нетните активи на фонда, намалени със средствата на резерва по ал. 2.

Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 37. (1) Когато средствата в резерва на универсалния пенсионен фонд не са достатъчни за покриване на разликата до минималната доходност, недостигът се покрива от средствата на резерва на пенсионноосигурителното дружество.

(2) Размерът на средствата от резерва на пенсионноосигурителното дружество, с който се покрива недостига, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва на универсалния пенсионен фонд.

(3) Покриването на разликата се извършва чрез прехвърляне на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига по чл. 33, ал. 1.

(4) В случай че няма формиран резерв в универсалния пенсионен фонд, размерът на средствата по чл. 35, ал. 2 се покрива от резерва на пенсионноосигурителното дружество.

Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 38. (1) Пенсионноосигурителното дружество покрива със собствени средства разликата до минималната доходност, в случай че средствата на резервите по чл. 34 и 36 не са достатъчни.

(2) Размерът на собствените средства, с които пенсионноосигурителното дружество покрива разликата до минималната доходност в случаите по ал. 1, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва по чл. 34 и от резерва по чл. 36.

(3) Покриването на разликата по ал. 2 се извършва чрез прехвърляне на средства от пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига до минималната доходност.

Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност

Чл. 39. Стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, след покриване на разликата до минималната доходност, се определя, като стойността на нетните му активи, в която са включени прехвърлените от пенсионноосигурителното дружество средства, се раздели на броя на дяловете на универсалния пенсионен фонд, намалени с броя на дяловете по чл. 35, ал. 4.

Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски

Чл. 40. (1) Дружеството създава резерв за гарантиране на brutния размер на вноските в универсален пенсионен фонд.

(2) Резервът се формира от:

1. собствени средства на Дружеството;
2. прехвърлените средства по реда на чл. 193а, ал. 4, т. 2 от КСО;
3. средствата, преведени по чл. 192б, ал. 6, т. 1 и ал. 8 от КСО.

(3) Резервът е в размер 0,5 на сто от стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд и се преизчислява към края на всеки месец. В случай на недостиг в резерва дружеството го допълва със собствени средства.

(4) Средствата на резерва може да се използват само за:

1. допълване на индивидуалните партии на осигурените лица при прехвърляне на средства по чл. 193а, ал. 5 от КСО и при отпускане на пенсии по чл. 167 от КСО и еднократните и разсрочени плащания по чл. 167а, ал. 1 и 2 от КСО;
2. прехвърляне на съответните части от резерва при промяна на участие и прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица;
3. покриване на недостиг във фонда за разсрочени плащания.

ГЛАВА ОСМА

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ

Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 41. (1) Осигуреното лице придобива право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) По желание на осигуреното лице допълнителна пожизнена пенсия за старост може да се отпусне една година преди навършване на възрастта му за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на пенсия с месечен размер не по-малък от размера на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на отпускането.

(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на определянето му.

(4) Пенсионноосигурителното дружество предоставя следните видове пенсии:

1. пожизнена пенсия без допълнителни условия;
2. пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
3. пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.

(5) Периодът на гарантирано изплащане на пенсията по ал. 4, т. 2 може да бъде от 2 до 10 години в зависимост от избора на осигуреното лице.

(6) Срокът и размерът на разсроченото плащане и размерът на пожизнената пенсия се определят в зависимост от избора на осигуреното лице при спазване на ал. 3 и на чл. 167а, ал. 4 от КСО.

(7) Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне във фонда за изплащане на пожизнени пенсии на натрупаните средства по индивидуалната партида или на допълнения размер на средствата в случаите по чл. 131, ал. 2 – 5 от КСО.

(8) Пенсионноосигурителното дружество извършва разсрочени плащания на лицата, на които средствата по индивидуалната партида или на допълнения размер на средствата в случаите по чл. 131, ал. 2 – 5 от КСО са недостатъчни за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост, срещу прехвърляне във фонда за разсрочени плащания.

(9) Покрити рискове:

1. Инвестиционни рискове е запазване и нарастване на стойността на натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица във Фонда;

2. Биометрични рискове са рисковете, свързани със смърт или преживяване.

Ред за отпускане на пенсията

Чл. 42. (1) За отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост осигуреното лице подава заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава на хартиен носител в офис на пенсионноосигурителното дружество, лично от осигуреното лице или от упълномощено от него лице, с нотариално заверено изрично пълномощно, което се прилага към заявлението в оригинал или заверено от служителя, който го приема, копие.

(3) При подаване на заявлението по ал. 1 осигуреното лице или пълномощника представят заверено копие на лична карта или друг официален документ за самоличност, както и оригинал или заверено копие на служебна бележка / удостоверение за банкова сметка.

(4) При прието заявление с приложени към него редовни документи пенсионноосигурителното дружество, в срок до 30 дни от регистрирането на заявлението, сключва пенсионен договор със заявителя за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост.

(5) При прието заявление с приложени към него нередовни и/или липсващи документи пенсионноосигурителното дружество в 15-дневен срок уведомява писмено осигуреното лице за неизправностите.

(6) В 30 дневен срок след отстраняване на неизправностите от осигуреното лице и представянето на редовните и/или нови документи пенсионноосигурителното дружество сключва пенсионен договор.

(7) Когато в 30 дневният срок след подаване на редовно заявление или от датата на уведомяването по ал. 5 осигуреното лице не отстрани неизправностите или не подпише пенсионният договор, пенсионноосигурителното дружество отказва отпускането на пенсията, за което писмено уведомява осигуреното лице в 7-дневен срок от датата на изтичането на 30 дневния срок.

(8) В уведомлението по ал. 7 се посочват мотивите за отказа.

(9) Осигуреното лице може, в 15-дневен срок от датата на уведомлението по ал. 7, да направи писмено възражение по тях пред Съвета на директорите на

пенсионноосигурителното дружество или да подаде ново заявление по реда на този член.

(10) Съветът на директорите взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението.

(11) Решението на Съвета на директорите по ал. 10 може да се обжалва по съдебен ред.

Пенсионен договор

Чл. 43. (1) За получаване на допълнителна пожизнена пенсия за старост се сключва пенсионен договор между пенсионноосигурителното дружество и осигуреното лице.

(2) Пенсионният договор се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. номер, дата на сключване и влизане в сила, и срока на договора;
2. наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието на универсалния пенсионен фонд;
4. имената на пенсионера по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
5. размера на сумата, срещу която пенсионноосигурителното дружество се задължава да изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост;
6. покритите рискове;
7. вида и първоначалния размер на пенсията за периода до първото преизчисляване по чл. 47, нейният гарантиран размер и начина за нейното преизчисляване;
8. срок на получаване на пенсията;
9. реда и начина за изплащане на пенсията;
10. права на наследниците на пенсионера в зависимост от вида на изплащаната пенсия;
11. реда и начина за предоставяне на информация на пенсионера;
12. разходи по изплащането на пенсията;
13. условията, реда и начина за изменение и допълнение, и за прекратяване на договора.

Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор

Чл. 44. (1) Изменения и допълнения на пенсионния договор се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Пенсионният договор се прекратява при смърт на пенсионера – от датата на настъпването на смъртта.

(3) Страните по пенсионния договор не могат да правят изменения в него по отношение на вида на пенсията, начина на изчисляването и, покритите рискове, гарантирания размер и срока на получаването и.

Срокове и разходи за отпускане и за изплащане на пенсията

Чл. 45. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е постъпило в пенсионноосигурителното дружество в **2-месечен** срок от тази дата.

(2) Когато заявлението и документите са постъпили в пенсионноосигурителното дружество след срока по ал. 1, допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска от датата на регистриране на заявлението.

(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се изплаща до 25-то число на месеца, за който се отнася по банков път или чрез пощенски запис, посочен в заявлението, като начина на плащане на пенсията се урежда и в пенсионния договор.

(4) Първата допълнителна пожизнена пенсия за старост се отпуска и се изплаща не по-късно от 2 месеца след датата на постъпване на писменото заявление в пенсионноосигурителното дружество, с приложени към него редовни документи или в 2-месечен срок от представянето на редовните и/или нови документи и след сключване на пенсионния договор.

(5) При изплащане на допълнителната пожизнена пенсия за старост по банков път, пенсионноосигурителното дружество подава до банката - попечител нареждане за превод на средствата на пенсионера от фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(6) Разходите, свързани с изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост, се уреждат в пенсионния договор, като същите са в размер на фактически извършените, но не повече от един лев на транзакция.

Размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост

Чл. 46. (1) Месечният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост, към датата на нейното отпускане, се изчислява на основата на:

1. натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, след допълването и при необходимост, към датата на подписване на Пенсионен договор;
2. таблица за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот, публикувана от Националния статистически институт;
3. техническия лихвен процент, към датата на отпускане на пенсията, одобрен от КФН.

(2) При изчисляване на пенсията по ал. 1:

1. не се допуска отчитане на пола като актюерски фактор;
2. през първото 6-месечие на годината се използва статистическата информация по ал. 1, т. 2, публикувана през предходната година, а през второто 6-месечие – статистическата информация по ал. 1, т. 2, публикувана през текущата година

(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се отпуска при условие, че изчисленият месечен размер, към датата на отпускането ѝ, е не по-малък от 15 на сто от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(4) Гарантираният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост се изчислява въз основа на brutния размер на преведените осигурителни вноски от НАП и НОИ.

(5) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице след допълването и по необходимост, натрупани към датата на определяне на пенсията, е по-голям от сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски за съответното лице и при изразено от него желание, пенсионноосигурителното дружество е длъжно да предложи изплащане на допълнителна пожизнена пенсия за старост с гарантиран размер, равен на размера на първата пенсия, изчислена на база натрупаните средства по индивидуалната партида. При определяне на пенсията се прилага и рисков коефициент и същата се отпуска само ако нейният гарантиран размер е по-висок от този по ал.8.

(6) Рисковият коефициент се определя с решение на Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество и се използва само след одобрение от Комисията за финансов надзор.

Резерв за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии

Чл. 47. (1) Пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране

изплащането на пожизнените пенсии, с който се покрива недостига във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(2) Резервът се формира от:

1. превишението във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл.192а, ал.15, т.1 от КСО;
2. собствени средства на пенсионноосигурителното дружество;
3. прехвърлени средства на починали осигурени в универсален пенсионен фонд лица, които нямат наследници по закон;

(3) Средства по ал.2, т.3 постъпват в резерва само, когато няма създаден фонд за изплащане на пожизнени пенсии.

(4) Средствата на резерва по ал.2 могат да се използват само за покриване на недостиг във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(5) Средствата на резерва по ал.2 се инвестират в съответствие с чл.176, ал.2-4, ал.177, ал.1 и чл.178а от КСО, а оценка на неговите активи и пасиви се извършва към края на всеки календарен месец.

(6) Пенсионноосигурителното дружество не може да раздава дивидент на своите акционери преди формирането на общи резерви по реда на Търговския закон и резерва по ал.1.

(7) Редът за създаване на резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии се определя с Наредба № 19 от 8.12.2004 г. за пенсионните резерви и резервите за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии на КФН.

Актуализация и преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 48. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост и разсроченото плащане се актуализират веднъж годишно, до 31 януари на всяка календарна година, като гарантираният размер на плащането не се променя.

(2) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се актуализира в зависимост от техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер и реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през предходната година.

(3) Разсроченото плащане се актуализира веднъж годишно, до 31 януари на всяка календарна година, в зависимост от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания през предходната година.

(4) Актуализацията на пенсията по ал.2 се извършва с не по-малко от 50 на сто от превишението на реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през периода, за който се отнася и техническият лихвен процент, въз основа на който е изчислен нейният размер. Размерът на пожизнената пенсия за старост може да се намалява само след изразходване на средствата от аналитичната сметка и не може да бъде по-нисък от гарантирания и размер.

(5) Актуализация на разсроченото плащане по ал.3 се извършва с не по-малко от 50 на сто от реализираната доходност от инвестиране на средствата на фонда за разсрочени плащания през периода, за който се отнася. Размерът на разсроченото плащане може да се намалява само след изразходване на средствата от аналитичната сметка и не може да бъде по-нисък от гарантирания му размер.

(6) Допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсрочено плащане може да се преизчислява по искане на лицето, направено не повече от един път на календарна година, като същото се извършва от първо число на месеца, следващ месеца, през който е подадено искането и е в зависимост от натрупаните суми от осигурителни вноски, постъпили след сключването на пенсионния договор, съответно договора за разсрочено плащане.

(7) Средствата от партидата, въз основа на които е извършено преизчисляването по ал.6, се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии съответно във фонда за разсрочени плащания.

Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост

Чл. 49. (1) Пенсионноосигурителното дружество спира изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост, когато:

1. пенсията е отпусната в резултат на явна фактическа грешка;
2. пенсията е отпусната в резултат на техническа грешка, при изчисляване на нейния размер;
3. е допусната грешка при нейното изплащане.

(2) Пенсионноосигурителното дружество отстранява явна фактическа и техническа грешка в 15-дневен срок от установяването им, след което възстановява плащането на пенсията.

(3) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана в по-малък размер, разликата за минало време се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на възстановяване плащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост.

(4) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана в по-голям размер, разликата се възстановява от пенсионера, както следва:

1. с еднократно заплащане в 30-дневен срок от датата на писменото уведомление или
2. с удържки от допълнителната пожизнена пенсия за старост, в размер не по-голям от 20.0 на сто от месечното плащане, до възстановяване на цялата сума.

(5) Правилата на ал. 3 и 4 се прилагат и при разсрочено изплащане на средствата.

(6) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата в по-малък размер, разликата се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на установяване на грешката.

(7) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата в по-голям размер, разликата се възстановява от лицето, което е получило средствата по реда на ал. 4, т. 1. При не плащане на средствата, след изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(8) Пенсионноосигурителното дружество спира и възстановява изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане с решение на Съвета на директорите.

(9) Пенсионерът, осигуреното лице или техните наследници могат да направят възражение срещу решението по ал. 8 пред Съвета на директорите в 15-дневен срок от датата на получаването му. Съветът на директорите взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението, като отменя или потвърждава своето решение.

(10) Решението на Съветът на директорите по ал. 9 може да се обжалва по съдебен ред.

Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост

Чл. 50. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се прекратява в следните случаи:

1. от 1-во число на месеца, следващ този, през който е починал пенсионера;
2. когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е отпусната и се изплаща въз

основа на представена невярна информация, на неистински, подправени документи или на такива с невярно съдържание.

(2) В случаите на ал. 1, т. 2, прекратяването на допълнителната пожизнена пенсия за старост се извършва с решение на Съвета на директорите, въз основа на съдебно решение, с което се установяват обстоятелствата – основание за прекратяването. За решението на Съвета на директорите се прилагат правилата на чл. 49, ал. 9 и 10.

(3) В случаите по ал. 2, получените неоснователно суми се възстановяват от лицата, които са ги получили по реда на чл. 49, ал. 4, т. 1. При не плащане на средствата, след изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(4) В случаите, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост е изплащана след смъртта на пенсионера, поради това, че пенсионноосигурителното дружество не е било своевременно уведомено за настъпването на смъртта, изплатените средства след датата по ал. 1, т. 1 се възстановяват от лицата, които са ги получили по реда на ал. 3.

(5) Правилата на ал. 1 – 4 се прилагат съответно и при разсрочено изплащане на средствата от фонда за разсрочени плащания.

Еднократно или разсрочено изплащане на средства

Чл. 51. (1) Право на еднократно или на разсрочено изплащане на средства, имат лицата:

- а) Преди придобиване право на пенсия по чл. 167, ал. 1 от КСО :
    1. еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида на осигурено лице, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто;
    2. еднократно или разсрочено изплащане на суми на наследници по закон на осигурено в универсалния пенсионен фонд лице.
  - б) При придобиване право на пенсия по чл. 167, ал. 1 от КСО:
    1. осигурено лице, на което средствата по индивидуалната партида, включително след допълването и, са недостатъчни за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост в размера по чл.167, ал.3 от КСО, но надвишават трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст към датата на определянето на стойността на средствата по партидата, има право да ги получи разсрочено;
    2. осигурено лице, на което средствата по индивидуалната партида са по-малко от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст, включително и след допълването и, ги получава еднократно;
    3. на наследници по закон на пенсионер с пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане се изплаща еднократно настоящата стойност на дължимите му плащания до края на периода на гарантирано изплащане;
    4. на наследници по закон на пенсионер с пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от него възраст се изплаща еднократно сумата, възлизаща на настоящата стойност на разсрочените плащания, дължими след смъртта му съгласно предвидения план за разсрочено изплащане в договора с починалия;
    5. на наследниците по закон на пенсионер получаващ разсрочено плащане по чл. 167а, ал. 1 от КСО, се изплаща еднократно остатъкът от дължимите плащания на починалия;
    6. лицата по чл. 126, ал. 6 и 7 от КСО имат право да получат еднократно или разсрочено натрупаните по индивидуалната партида средства.
- (2) Когато починалото осигурено лице или пенсионерът нямат наследници по закон:
1. натрупаните средства по индивидуалната партида на починалото лице постъпват,

в фонда за изплащане на пожизнени пенсии. В случай, че такъв фонд не е създаден, средствата се прехвърлят в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии;

2. дължимите средства по ал.1, б. б), т. 3-4 остават в фонда за изплащане на пожизнени пенсии

3. дължимите средства по ал.1, б. б), т.5 постъпват във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, а когато такъв фонд не е създаден, средствата се прехвърлят в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии.

(3) Размер на дължимата сума в случаите по ал. 1, б. а) и б. б), т. 6, се определя, като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 11, се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(4) Размерът на сумите за еднократно и разсрочено изплащане на всеки наследник, на осигурено в универсален пенсионен фонд лице, се определя като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 11, се разпределя между тях при спазване реда за наследяване и размера на наследствените дялове съгласно Закона за наследството и полученият брой дялове на всеки наследник се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(5) Размерът на еднократните и периодични плащания на лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и на неговите наследници се урежда в Правилата на фонд за изплащане на пожизнени пенсии и съответно Правилата на фонд за разсрочени плащания.

(6) Периодът на разсрочените плащания не може да бъде по-малък от 2 месеца.

(7) Еднократното или разсрочено изплащане се извършва въз основа на писмено заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество, подадено от лицата по ал. 1 или от упълномощено от тях лице, с нотариално заверено изрично пълномощно.

(8) Към заявлението по ал. 7 се прилага заверено от служителя, който го приема, копие на оригинал или на нотариално заверено копие на:

1. в случаите по ал. 1, б. а), т. 2:

а) акт за смърт на осигуреното лице;

б) удостоверение за наследници;

в) удостоверение за сключен граждански брак;

г) удостоверение за раждане на наследник, ненавършил 18-годишна възраст.

2. в случаите по ал. 1, б. а), т.1 – експертното решение на ТЕЛК или НЕЛК за трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто, като в заявлението се посочва конкретният процент от средствата, в рамките на законовото ограничение, който осигуреното лице желае да получи и начина на получаването му – еднократно или разсрочено.

(9) Когато заявлението-образец се подава от упълномощено лице, към него, освен документите по ал. 11, се прилага и нотариално завереното изрично пълномощно в оригинал или заверено от служителя, който го приема, копие.

(10) При подаване на заявлението-образец, лицата по ал. 1 или пълномощникът представят лична карта, или друг официален документ за самоличност.

(11) При прието заявление-образец, с приложени към него редовни документи, пенсионноосигурителното дружество, в срок до 3 месеца от регистрирането му, издава разпореждане за еднократното или разсрочено изплащане на средствата на осигуреното лице в случаите по ал.1, б. а) и по ал. 1, б. б), т. 3 - 6.

(12) При прието заявление-образец с приложени към него нередовни и/или липсващи документи се прилагат съответно разпоредбите на чл. 42, ал. 6 – 12.

(13) Когато еднократното или разсрочено изплащане се извършва по банков път, пенсионноосигурителното дружество подава до банката - попечител нареждане за превод на средствата от индивидуалната партида по сметка на лицата по ал. 1, б. а) в деня на издаване на разпореждането за изплащане.

(14) Разходите за изплащане на разсрочени плащания по ал. 1, б. б, т. 1 и на техните наследници са в размер на фактически извършените, но не повече от един лев за транзакция. В случай, че те надвишават този размер, пенсионноосигурителното дружество възстановява на фонда превишението на разходите.

Договор за разсрочено изплащане

Чл. 52. (1) Разсроченото изплащане представлява договорно изплащане на натрупаната в индивидуалната партида сума или част от нея, на няколко части, с еднакъв или различен размер, на равномерни или неравномерни периоди.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се сключва между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице, негов наследник или наследник на пенсионер, за които е издадено разпореждане по чл. 51, ал. 11.

(3) Договорът за разсрочено изплащане се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
2. наименованието и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд, съответно на фонда за разсрочени плащания;
3. имената на лицето по ал. 2 по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
4. план за извършване на плащанията;
5. гарантирания размер на плащането по чл. 167а, ал. 1 от КСО;
6. реда и начина на извършване на плащанията;
7. правата на наследниците на лицето по ал. 2;
8. реда и начина за предоставяне на информация на страните по договора;
9. разходите по изплащането;
10. условията за изменение прекратяване на договора;

Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане

Чл. 53. (1) Изменения и допълнения на договора за разсрочено изплащане се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се прекратява при смърт на получателя на плащането;

(3) Конкретната дата, от която се прекратява договора по ал. 2 е датата на смъртта.

ГЛАВА ДЕВЕТА

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА НА УЧАСТИЕ И ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

Условия за промяна на участието

Чл. 54. (1) Осигуреното лице има право да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако е изтекла една година от датата:

1. на сключване на първия му осигурителен договор;
2. на служебното му разпределение;
3. на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 124а, ал. 3 от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 4;
4. по чл. 124б от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 3.

(2) Осигурено лице, което е придобило право на пенсия от универсален пенсионен фонд, има право еднократно да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата, допълнена до brutния размер на преведените от НАП и НОИ осигурителни вноски, което от двете е по-голямо, в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(3) Осигуреното лице може да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства от индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, при несъгласие с извършени промени в този Правилник или в инвестиционната му политика, ако в тримесечен срок от уведомяването по чл. 65, ал. 2 и съответно чл. 29, ал. 2, подаде заявление за това, освен когато:

1. се променя седалището или адресът на управление на пенсионноосигурителното дружество;
2. промените произтичат от изменение на нормативната уредба.

(4) При или по повод промяна на участието на осигурени лица при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество, негови акционери, осигурителни посредници или други лица не могат да предоставят, да предлагат или да обещават под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги на осигурените лица.

Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

Чл. 55. (1) Промяната на участието и прехвърлянето на натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество се извършва въз основа на заявление по образец, съгласно приложение № 1 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, което се подава от осигуреното лице до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето желае да премине.

(2) Заявлението за промяна на участие се подава от осигуреното лице на хартиен носител в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез осигурителен посредник или упълномощен от пенсионноосигурителното дружество служител или като електронен документ по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (електронно заявление). Преди приемане на заявлението за промяна на участие служителят се легитимира пред осигуреното лице със служебна карта, а осигурителният посредник - с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО.

(3) В случаите, когато заявлението за промяна на участие се подава на хартиен носител, подписът на осигуреното лице върху първия му екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Електронното заявление се подписва от осигуреното лице с квалифициран електронен подпис.

(4) Пенсионноосигурителното дружество не приема заявление на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени или неправилно попълнени данни.

(5) Едновременно с подаване на заявлението за промяна на участие осигуреното лице подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да премине. Договорът влиза в сила от момента на

прекратяване, съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, на осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето е осигурено.

(6) Лицето, приело заявлението, му поставя входящ номер и дата и попълва в него и в осигурителния договор определените за пенсионноосигурителното дружество данни. Служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно на осигуреното лице последния екземпляр на заявлението и втория екземпляр на договора.

(7) Когато заявлението за промяна на участие и осигурителният договор са подадени като електронни документи, електронни копия от тях, подписани с квалифицирания електронен подпис на пенсионноосигурителното дружество, се изпращат на електронната поща на лицето, посочена в електронния му подпис, или в заявлението, в деня на получаването им в дружеството, съответно на първия работен ден след тази дата при подаване на електронните документи в извънработно време или в неработен ден.

(8) В случай на промяна в имената или единния граждански номер, с които осигуреното лице е регистрирано в съответния универсален пенсионен фонд, към заявлението за промяна на участие задължително се прилагат заверени от осигуреното лице, съответно сканирани копия от официалните документи, удостоверяващи това обстоятелство. В заявлението се описват приложените документи и промяната, която те удостоверяват.

(9) Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на осигуреното лице при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението за промяна на участие, за да се избегне увреждане на интересите му поради неосведоменост или други причини и предоставя на осигуреното лице, което подава заявление, актуална писмена информация относно промяната на участие и основните характеристики на универсалния пенсионен фонд, изготвена по образец съгласно приложение № 1а на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(10) Когато заявлението за промяна на участие не бъде прието от пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който лицето е осигурено, поради това че не отговаря на изискванията на чл. 5, ал. 3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество, в което то е подадено, го анулира, отбелязва това обстоятелство върху двата му екземпляра и в съответния регистър и в седемдневен срок уведомява осигуреното лице, подало заявлението, за анулирането му с писмо с обратна разписка, чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, или с електронно съобщение, подписано с квалифициран електронен подпис, ако лицето е избрало този начин в заявлението.

(11) Пенсионноосигурителното дружество отказва промяна на участие на лице, осигурено в управлявания от него универсален пенсионен фонд, когато към момента на разглеждане на заявлението:

1. не са изпълнени изискванията на чл. 171, ал. 1, 3 или 4, или чл. 340, ал. 4, т. 1 от КСО и на чл. 53, ал. 1 или 2;
2. в срока и по реда на чл. 5, ал. 2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН е получило от различни пенсионноосигурителни дружества заявления за промяна на участие на едно и също осигурено лице.

(12) Пенсионноосигурителното дружество може да откаже разглеждане на заявление за промяна на участие, когато:

1. имената на осигуреното лице не съвпадат с актуални данни в документите, с които разполага дружеството, и към заявлението не са приложени документите по ал. 8;
2. в универсалния пенсионен фонд, от който лицето желае да промени участието си, няма осигурено лице с посочения в заявлението единен граждански номер и към

заявлението не са приложени документите по ал.8.

(13) В случай на отказ всяко осигурено лице получава при поискване заверено копие на заявлението за промяна на участие, съответно електронно копие от него или от електронния документ по чл.5, ал.7, т.2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, от дружеството, в което го е подало и може да подаде възражение за преразглеждане на отказа в срок 7 дни след изтичане на срока по чл.5, ал.6, т.3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(14) Възражението по ал. 13 се подава до пенсионноосигурителното дружество, в чийто универсален пенсионен фонд лицето е осигурено, чрез пенсионноосигурителното дружество, управляващо съответния фонд, в който то желае да премине, като към възражението се прилагат всички писмени доказателства в негова подкрепа, а в случаите на несъответствия по ал. 12, т. 1 – и заверени от осигуреното лице, съответно сканирани, копия от официалните документи, удостоверяващи съответните данни.

(15) В срока по чл. 6, ал. 7 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН пенсионноосигурителното дружество, постановило решението по подаденото възражение, го изпраща на осигуреното лице с писмо с обратна разписка.

(16) Когато заявлението за промяна на участие е подадено като електронен документ, осигуреното лице може да подаде възражение по реда и сроковете, определени в ал.13-14, и по електронен път с квалифициран електронен подпис. В този случай кореспонденцията между пенсионноосигурителните дружества и тази по ал. 15 се осъществява по същия начин, като се прилага и електронният документ по ал.13.

(17) Промяната на участие на осигурените лица, за които пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който те са осигурени, е отменило отказа си, продължава по реда и в сроковете на ал. 18 – 23.

(18) Осигурено лице, подало заявление за промяна на участие, може да го оттегли от пенсионноосигурителното дружество, в което го е подало, с искане по образец съгласно приложение № 5 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН. Искането се подава на хартиен носител с нотариална заверка на подписа, съответно като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, чрез служител или осигурителен посредник на дружество, чрез което е подадено, чрез негов осигурителен посредник, по пощата с писмо с обратна разписка или чрез дружеството, управляващо фонда, в който лицето е осигурено. Искането трябва да бъде получено в пенсионноосигурителното дружество в срок до 5-то число на месеците по ал. 22, в които се прехвърлят средствата.

(19) Процедурата по промяна на участие се прекратява, когато:

1. е налице отказ за промяна на участие или за разглеждане на заявлението;
2. осигуреното лице е оттеглило подаденото заявление;
3. пенсионноосигурителното дружество е получило от НАП уведомление за подадено от осигуреното лице заявление за промяна на осигуряването по чл. 4б, ал. 1 от КСО;
4. пенсионноосигурителното дружество е получило чрез НОИ заявление по реда на чл.69б, ал.7 от КСО;
5. осигуреното лице, подало заявлението за промяна на участие, е починало.

(20) В случаите по ал. 19, т. 1 – 2 осигуреното лице може да подаде ново заявление за промяна на участие.

(21) Средствата от индивидуалните партии на всички лица с регистрирани заявления за промяна на участие през едно тримесечие, по отношение на които процедурата за промяна на участие не е прекратена съгласно ал. 19, се прехвърлят едновременно по банкови сметки на съответните универсални пенсионни фондове. Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който е осигурено лицето, желаещо да промени участието си, се прекратява в деня на прехвърляне на средствата.

(22) При прехвърляне на средства по ал. 21 на осигурено лице,

пенсионноосигурителното дружество:

1. предоставя на дружеството, управляващо фонда, в който се прехвърлят средствата, информация за размера на прехвърлените средства, сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски, прехвърлените средства по чл. 172 от КСО и частта от вноските, съответстваща на изплатените средства по чл. 139, ал. 1, т. 2 от КСО;
2. превежда в Резерва за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски на дружеството по т. 1 част от своя Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноските в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“, равна на 0,5 на сто от прехвърлените средства по индивидуалната партида на осигурения, когато те са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите за него осигурителни вноски съгласно чл. 131, ал. 2 – 5 от КСО.

(23) Когато при промяна на участие по чл. 171, ал. 4 от КСО натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице в Универсален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски, индивидуалната партида се допълва до тази сума съгласно чл. 131, ал. 2 - 5 от КСО със средства от Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноските и средствата по партидата след допълването ѝ се превеждат на фонда, в който лицето желае да се осигурява. Пенсионноосигурителното дружество предоставя на дружеството, управляващо фонда, където постъпват прехвърлените средства, информацията по ал. 22, т. 1 към датата на прехвърлянето.

(24) Средствата по ал. 21 се прехвърлят от пенсионноосигурителните дружества на датите 15 май – за лицата с регистрирани заявления през първо тримесечие, 15 август – за лицата с регистрирани заявления през второ тримесечие, 15 ноември – за лицата с регистрирани заявления през трето тримесечие, 15 февруари – за лицата с регистрирани заявления през четвърто тримесечие на предходната година или на първите работни дни, следващи тези дати.

(25) В срок седем работни дни от датата на прехвърлянето на средствата по ал. 22, пенсионноосигурителното дружество, прехвърлило средствата, изпраща на всяко лице, чийто средства е прехвърлило, извлечение от индивидуалната му партида. В зависимост от избора на осигуреното лице в заявлението за промяна на участие, извлечението се изпраща с писмо с обратна разписка или по електронната поща, подписано с квалифициран електронен подпис.

(26) Пенсионноосигурителното дружество публикува на страницата си в интернет образците на заявленията за промяна на участие, на сключваните във връзка с тях осигурителни договори и на исканията по ал. 18, както и актуалните документи с основна информация за осигурените лица.

Прехвърляне на средства по индивидуалната партида в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка

Чл. 56. (1) Осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

(2) Прехвърлянето на средствата по ал. 1 се извършва при условията на Глава тридесет и осма „а“ от КСО и по реда на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права.

Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“

Чл. 57. (1) Осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно във фонд "Пенсии за лицата по чл. 69", с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд, ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. – не по-късно от една година преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. – не по-късно от две години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. – не по-късно от три години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. – не по-късно от 4 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
5. след 1 януари 2038 г. – не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) Лицата по ал. 1 могат да упражнят правото си на избор след изтичане на една година от избора по чл. 124а от КСО. Лицата упражняват избора си по ал. 1, като подават заявление до компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите. Осигуряването възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

(3) Осигурените лица упражняват избора си по ал. 1, като подават заявление до компетентната териториална дирекция на НАП. Осигуряването на лицата по реда на ал. 1 възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

(4) Редът и начинът за избор на осигуряване, събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с Наредбата за реда за избор на осигуряване.

Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

Чл. 58. (1) Лицето, което е променило осигуряването си по реда на чл. 57, ал. 1, може да възобнови осигуряването си в универсален пенсионен фонд, не по-късно от 5 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО и ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) Правото по ал. 1 може да се упражни след изтичане на една година от избора по чл. 57, ал. 1.

(3) Лицето, което желае да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, подава заявление за възобновяване на осигуряването, по образец съгласно Приложение № 5 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, до пенсионноосигурителното дружество.

(4) Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(5) Заявлението за възобновяване на осигуряването се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението и му предоставя актуална писмена информация по образец съгласно Приложение № 6 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Разпоредбата на чл. 8, ал. 4 се прилага съответно.

(6) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за

възобновяване на осигуряването на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението, или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на подадените заявления за възобновяване на участието, който дружеството е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 5 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Във всеки отделен случай пенсионноосигурителното дружество уведомява лицето за конкретната причина, поради която заявлението му за възобновяване на осигуряването не е прието.

(7) Лицето, което приема заявлението за възобновяване на осигуряването, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за дружеството данни. Когато заявлението е подадено:

1. на хартиен носител – служителят на дружеството удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало, а първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество;
2. като електронен документ – електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в дружеството, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден.

(8) Едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването лицето подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество. Договорът поражда действие от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението, при условие че са изпълнени изискванията на чл. 124а, ал. 1 и 2 от КСО.

(9) След получаването от НАП, по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, на информацията за невалидните заявления пенсионноосигурителното дружество уведомява лицата с невалидни заявления, като посочва и основанието за това, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок след получаване на информацията от НАП.

(10) Прехвърлянето на средствата за лицата с валидни заявления за възобновяване на осигуряването се извършва от НАП в срока по чл. 11, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

ГЛАВА ДЕСЕТА ПОПЕЧИТЕЛСКИ СЪВЕТ

Състав, функции, права и задължения

Чл. 59. (1) Правата и интересите на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд и на лицата, получаващи плащания от фонда за изплащане на пожизнени пенсии и фонда за разсрочени плащания, се представляват от Попечителски съвет.

(2) В състава на Попечителския съвет влизат по равен брой представители на национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите, както и един представител на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Лицата, които ще представляват в Попечителския съвет организациите по ал. 2, се определят с решение на ръководните им органи на национално равнище.

(4) Представителят на пенсионноосигурителното дружество се определя с решение на Съвета на директорите.

(5) Членовете на Попечителския съвет трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са дееспособни физически лица;
2. да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер;
3. да не са лишени от право да заемат материалноотговорна длъжност;
4. да не са членове на управителни или контролни органи или служители на друго пенсионноосигурително дружество;
5. да не са членове на попечителски или консултативен съвет на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(6) В срока по чл. 4, ал. 4 от Наредбата за попечителските съвети членовете на Попечителския съвет задължително представят на пенсионноосигурителното дружество, писмена декларация, че отговарят на изискванията на ал. 5 и че се задължават да уведомят Попечителския съвет при промяна в декларираните обстоятелства. Декларациите се съхраняват в пенсионноосигурителното дружество.

(7) Мандатът на членовете на Попечителския съвет е 5 години. Мандатът на членовете на Попечителския съвет се прекратява предсрочно:

1. ако престанат да отговарят на някое от изискванията по ал. 5;
2. при трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от 6 месеца;
3. в случаите на разгласяване на факти или сведения, които са узнали при или по повод упражняване на функциите на Попечителския съвет и които не са обществено известни;
4. с решение на ръководните органи на организации по ал. 2 или с решение на Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество - за определения от тях представител.

(8) Попечителският съвет приема правилник за дейността си, в който се определят реда и начина за провеждане на неговите заседания, които се свикват най-малко веднъж на три месеца.

(9) Попечителският съвет осъществява следните функции:

1. следи за спазване на задълженията на пенсионноосигурителното дружество към осигурените лица и пенсионерите, получаващи плащанията си от фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
2. разглежда жалби, молби и сигнали, свързани с нарушения на правата на осигурени лица и пенсионери в универсалния пенсионен фонд, отправя питания и искания във връзка с тях до пенсионноосигурителното дружество и/или други институции и организации, както и съдейства за уреждане на възникнали спорове;
3. обсъжда годишния финансов отчет на универсалния пенсионен фонд;
4. прави писмени предложения за подобряване на организацията и дейността на пенсионноосигурителното дружество по обслужване на осигурените лица и пенсионерите, получаващи плащанията си от фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
5. прави писмени предложения по други аспекти от дейността на пенсионноосигурителното дружество, които засягат правата на осигурените лица и пенсионерите, получаващи плащанията си от фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
6. изготвя годишен отчет за дейността си и го предоставя на пенсионноосигурителното дружество и на Комисията за финансов надзор до 30 април следващата година, а в случай, че мандатът на Попечителския съвет е изтекъл през отчетния период - до датата, на която мандатът му изтича.

(10) Попечителският съвет отправя предложенията, питанията и исканията си по ал. 9 до Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество.

(11) Съветът на директорите на пенсионноосигурителното дружество е длъжен да обсъжда предложенията, питанията, исканията и годишния отчет по ал. 9 на първото си

заседание след получаването им в дружеството, да приеме решение по тях и да информира писмено председателя на Попечителския съвет за решението си в 7-дневен срок от датата на заседанието.

(12) Попечителският съвет има право на достъп до документацията на пенсионноосигурителното дружество, свързана с изпълнение на функциите по ал. 9, както и:

1. да изпраща свои членове на заседания на Съвета на директорите на пенсионноосигурителното дружество, когато се разглеждат въпроси, по които е отправил предложения, питання и искания;
2. да отправя мотивирани предложения в писмена форма до пенсионноосигурителното дружество за изменения и допълнения в Правилника;
3. да отправя мотивирани предложения в писмена форма до пенсионноосигурителното дружество за подобряване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване в универсалния пенсионен фонд;
4. да ползва безвъзмездно помещения, техническо оборудване и други материални условия на пенсионноосигурителното дружество, необходими за осъществяване на функциите по ал. 9;
5. да изисква при изпълнение на функциите си съдействие от пенсионноосигурителното дружество;
6. да информира по подходящ начин обществеността за резултатите от своята работа, включително на страницата на пенсионноосигурителното дружество в интернет.

(13) Предложенията и решенията на Попечителския съвет са препоръчителни за пенсионноосигурителното дружество.

(14) Попечителският съвет е задължен:

1. да проучи получените жалби, молби и сигнали, да предприеме необходимите действия съгласно функциите си и да отговори писмено на съответните лица в срока по чл. 174, ал. 2 от КСО;
2. да информира незабавно заместник-председателя на КФН, при основателно съмнение за извършени нарушения на осигурителното законодателство от страна на пенсионноосигурителното дружество, от негови служители или осигурителни посредници.

(15) Членовете на Попечителския съвет не могат:

1. да разгласяват факти и сведения, които са узнали при или по повод упражняване на функциите по ал. 9 и които не са обществено известни;
2. да използват положението си в лична изгода за получаване на придобивки, специални привилегии, освобождаване от задължения или избягване на последствията от свои или на друго незаконни действия;
3. да извършват лични услуги или да представляват или защитават интересите на физическо или юридическо лице в своята дейност или пред пенсионноосигурителното дружество, освен ако това не е в интерес на осигурените лица и пенсионерите, получаващи плащанията си от фонда за изплащане на пожизнени пенсии или не следва от закона и разпоредбите на Наредбата за попечителските съвети.

(16) Членовете на Попечителския съвет подписват декларация, че са уведомени за задължението си да не разгласяват пред трети лица факти или сведения, които са узнали при или по повод изпълнение на функциите им и които не са обществено известни. Декларациите се представят на пенсионноосигурителното дружество в срока по чл. 4, ал. 4 от Наредбата за попечителските съвети и се съхраняват от него.

(17) Членовете на Попечителския съвет не получават възнаграждение за дейността си.

(18) За неуредените в Правилника въпроси, свързани с организацията и дейността на Попечителския съвет, се прилагат съответно правилника за дейността му и Наредбата за попечителските съвети.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 60. (1) При осъществяване на дейността си пенсионноосигурителното дружество изпълнява задълженията и упражнява правата, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане, своя устав и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, пенсионноосигурителното дружество:

1. избира и сключва договори с инвестиционни посредници, инвестиционни консултанти и с банка – попечител;
2. предоставя, съгласно изискванията на документите по ал. 1, на лицата, които ще се осигуряват в универсалния пенсионен фонд, на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, информация, която трябва да:
  - а) е точна;
  - б) се актуализира редовно;
  - в) е написана ясно на недвусмислен, прецизен и разбираем език, като се избягва използването на професионален жаргон и професионална терминология, ако те може да бъдат заместени с общоразбираеми понятия;
  - г) не е подвеждаща и да се отличава със съгласуваност в изказа и съдържанието;
  - д) се представя по начин, който е лесен за четене; е) се предоставя на български език;
  - ж) се предоставя безплатно.
3. предоставя информацията по т. 2 по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез неговата интернет страница, или на хартиен носител, в зависимост от избора на лицата по т. 2. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя се предоставя на хартиен носител;
4. запознава осигурените лица с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд и ги информира за направените изменения и допълнения чрез съобщение в два централни всекидневника и чрез публикуването им на електронната си страница в 7-дневен срок от промяната, и им предоставя, при поискване, заверено копие от тях;
5. запознава лицата, които възнамеряват да сключат пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане на средства, с правилата на съответния фонд за извършване на плащания, като им предоставя при поискване заверено копие от него;
6. на лицата, придобили право на допълнителна пенсия, дружеството предоставя при поискване информация относно:
  - а) размера на натрупаните по индивидуалната партида средства;
  - б) размера на сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски;
  - в) видовете плащания, които дружеството предлага, начините за тяхното преизчисляване и актуализация, правата на наследниците и прогнозния размер на първата пенсия, съответно срока и прогнозния размер на разсроченото плащане,

съгласно информацията по б."а" и б."б" и формулата за съответния вид плащане, определена с Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН.

7. предоставя на осигурените лица, при поискване, информацията относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партии;
8. при поискване, издава, на всяко осигурено лице или пенсионер, уникален идентификатор, който да му осигурява електронен достъп до данните в неговата индивидуална партида и да му позволява да извършва справки и да проследява осигурителната си история;
9. при поискване, предоставя, в 7-дневен срок, на осигуреното лице, на пенсионера, съответно на наследник на осигуреното лице или на пенсионера, копие от електронен документ в електронното му досие, на хартиен или на електронен носител;
10. обработва личните данни на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, като администратор, при спазване на изискванията на Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679), Закона за защита на личните данни и останалото приложимо национално и европейско законодателство;
11. не може да предоставя, на трети лица, информацията, с която разполага за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон.

(3) Пенсионноосигурителното дружество разглежда получените сигнали и жалби, и отговаря писмено на лицата, които са ги подали, в 30-дневен срок от получаването им.

(4) Оригиналните документи на хартиен носител и електронните документи, като заявления (за избор на универсалния пенсионен фонд, за промяна на участието, за възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд, за прехвърляне или изтегляне на средства и други), договори (осигурителни, пенсионни и за разсрочено изплащане), разпореждания и други актове на пенсионноосигурителното дружество за определяне размера на еднократни и периодични плащания, както и на другите документи, на данни и информация от значение за упражняване на правата на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд, пенсионерите или техните наследници, се съхраняват от пенсионноосигурителното дружество за срок не по-кратък от 50 години, считано от прекратяването на съответното осигурително правоотношение.

Права и задължения на осигурените лица

Чл. 61. (1) Осигурените в универсалния пенсионен фонд лица имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, осигурените в универсалния пенсионен фонд лица:

1. имат право да:

- а) получат, съгласно изискванията на документите по ал. 1, информация, която да отговаря на изискванията на чл. 60, ал. 2, т. 2;
- б) изберат начина на получаване на информацията по б. „а“ – по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страница на пенсионноосигурителното дружество, или на хартиен носител. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя му се предоставя на хартиен носител;
- в) се запознават с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, и с всички техни изменения и допълнения, и да получат, при поискване, заверено копие от тях;

- г) получат, при поискване, информация относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партии;
  - д) им бъде издаден, при поискване, уникален идентификатор, който да им осигурява електронен достъп до данните в тяхната индивидуална партида и да им позволява да извършват справки, и да проследяват осигурителната си история;
  - е) получат, при поискване, в 7-дневен срок, копие от електронен документ в електронното им досие, на хартиен или на електронен носител;
  - ж) да подават сигнали и жалби относно грешки, пропуски и нарушения в дейността на осигурителните посредници и служителите на пенсионноосигурителното дружество, както и срещу отказ да им бъде издадено копие от документ по б. „е“;
  - з) сигнализират Попечителския съвет и КФН за нарушения в дейността на пенсионноосигурителното дружество.
2. са длъжни да уведомяват пенсионноосигурителното дружество за всяка промяна в личните си данни, които се обработват от него във връзка с осигуряването им в универсалния пенсионен фонд, като представят и съответните документи, както и за промяна на други обстоятелства, които са от значение за изпълнение на неговите задължения.
- (3) При придобиване право на допълнителна пенсия, осигуреното лице има право да получи при поискване информация от дружеството, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който то е осигурено, за:
- а) размера на натрупаните по индивидуалната си партида средства;
  - б) размера на сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски;
  - в) видовете плащания, които дружеството предлага, начините за тяхното преизчисляване и актуализация, правата на наследниците и прогнозния размер на първата пенсия, съответно срока и прогнозния размер на разсроченото плащане, съгласно информацията по б."а" и б."б" и формулата за съответния вид плащане, определена с Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН.
- (4) Лицата, които възнамеряват да сключат пенсионен договор или договор за разсрочено плащане на средства, имат право да се запознаят с правилата на съответния фонд за извършване на плащания и да получат заверено копие при поискване.

Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица

Чл. 62. (1) Пенсионерите, техните наследници и наследниците на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) Правата и задълженията на наследниците на осигурени в универсален пенсионен фонд лица са уредени по-горе в настоящия Правилник. Освен тях, те имат:

- а) право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд в случаите по чл.51, ал.1;
- б) право да получат, при поискване, безплатна информация за натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд, за доходността от тяхното управление;
- в) правата по чл. 61, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 61, ал. 2, т. 2.

(3) Правата и задълженията на пенсионерите и техните наследници са уредени в Правилата на фонд за изплащане на пожизнени пенсии и съответно в Правилата за фонд за разсрочено плащане.

Права на осигурените лица и на пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсалния пенсионен фонд

Чл. 63. (1) При преобразуване или прекратяване на пенсионноосигурително дружество или на универсален пенсионен фонд, дружеството, управляващо съответния фонд, в който е прехвърлена индивидуалната партида на осигуреното лице, задължително го уведомява за прехвърлянето и за правата му в едномесечен срок от датата на прехвърлянето.

(2) В случаите по ал. 1 и по реда, предвиден в нея, за прехвърлянето се уведомяват и пенсионерите.

(3) В едномесечен срок от уведомяването по ал. 1 осигурените лица имат право да прехвърлят средствата по индивидуалната си партида в избран от тях универсален пенсионен фонд, по реда на Глава девета, без да се спазват изискванията на чл. 171, ал. 1 от КСО.

(4) За лицата, които не са упражнили правата си по ал. 3 в определения срок, се счита, че са потвърдили мълчаливо участието си в универсалния пенсионен фонд, в който е прехвърлена индивидуалната им партида в резултат на преобразуването или прекратяването.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

ОБЯВИ И СЪОБЩЕНИЯ

Чл. 64. Обявите и съобщенията, свързани с дейността на Фонда, се публикуват на електронната страница на Дружеството.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ В ПРАВИЛНИКА

Чл. 65. (1) Измененията и допълненията в Правилника се приемат от Съвета на директорите на Дружеството и влизат в сила след одобрение от Комисията за финансов надзор по предложение на Заместник-председателя на КФН.

(2) Дружеството уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в Правилника за организацията и дейността, лично или чрез публикация в два централни всекидневника в едноседмичен срок от получаване на решението на Комисията за финансов надзор и публикува актуалния правилник на своята електронна страница в 7-дневен срок от промяната в съответствие с изискванията на Наредба № 61 от 27 септември 2018 г. за изискванията към рекламните и писмените информационни материали и страниците в интернет на пенсионноосигурителните дружества.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този Правилник е приет с решение по протокол № 4 от 24.06.2021 г. на Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД.